

2023-06-22

Fi2021/03754 (delvis)
Fi2023/02075**Finansdepartementet**Statskontoret
Box 396
101 27 Stockholm

Uppdrag om en samlad informationsportal om riktade statsbidrag till kommuner och regioner

Regeringens beslut

Regeringen ger Statskontoret i uppdrag att analysera förutsättningarna för att samla information om aktuella riktade statsbidrag till kommuner och regioner i en digital informationsportal hos en statlig myndighet. Statskontoret ska redovisa olika alternativa lösningar för att införa en sådan portal.

Om Statskontoret bedömer att det finns förutsättningar för att skapa en samlad informationsportal ska Statskontoret lämna förslag på hur en sådan bör skapas och bl.a.

- föreslå hur informationsportalen ska utformas och drivas,
- föreslå vilken statlig myndighet som bör ansvara för informationsportalen,
- bedöma vilka författningsändringar, uppdrag till statliga myndigheter eller andra åtgärder som behöver genomföras för att få till stånd en samlad informationsportal, samt
- föreslå hur uppgiften att tillhandahålla portalen ska finansieras.

Statskontoret ska senast den 27 maj 2024 redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Finansdepartementet).

Bakgrund

Administrationn i kommuner och regioner har ökat till följd av den statliga styrningens utveckling. Detta får till följd att tid och resurser behöver läggas på administration i stället för på verksamheten. Samtidigt finns det

utmaningar när det gäller personal- och kompetensförsörjningen i kommunernas och regionernas verksamheter. Genom att minska den administration som uppstår till följd av statens styrning kan tid och resurser frigöras i kommuner och regioner. Även statliga myndigheter och enskilda utförare skulle gynnas av en minskad administration.

Det finns riktade statsbidrag som kategoriseras som kostnadsersättningar där kommuner och regioner får ersättning för vissa kostnader t.ex. för läkemedel och flyktingmottagande. I flertalet fall kräver det av kommuner och regioner att de ansöker om eller aktivt rekviderar medlen. Det finns också bidrag och ersättningar där medlen betalas ut utan att det krävs någon aktiv åtgärd. Samtliga riktade statsbidrag omfattas av detta uppdrag.

Riktade statsbidrag till kommuner och regioner har ökat under en längre tid och uppgick 2022 till 206 i antal (inklusive 26 kostnadsersättningar) enligt Statskontorets rapport om utvecklingen av den statliga styrningen av kommuner och regioner 2022. Det stora antalet riktade statsbidrag medför svårigheter för såväl kommuner och regioner som enskilda utförare att få en samlad överblick över och vetskap om vilka bidrag som finns. Som bl.a. Statskontoret, Kommunutredningen i betänkandet Starkare kommuner (SOU 2020:8) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) pekat på leder detta bl.a. till ökad administration och även till att ett antal kommuner inte söker vissa bidrag, vilket får till följd att avsatta statliga medel inte används till avsett ändamål.

I budgetpropositionen för 2023 uttalar regeringen att inriktningen är att den statliga styrningen ska präglas av långsiktighet och god framförhållning samt samordnade och tydliga styrsignaler (prop. 2022/23:1 utg. omr. 25). Den bör skapa utrymme för regional och lokal anpassning och inte försvåra effektivisering.

En stor del av statens bidrag till kommunsektorn sker genom generella statsbidrag. Regeringen anser att det även finns ett fortsatt behov av att staten ersätter kommunerna och regionerna för kostnader inom vissa områden och i viss utsträckning riktar statsbidrag till specifika områden, bl.a. områden med stora utvecklingsbehov.

Mot bakgrund av att antalet riktade statsbidrag har ökat över tid, liksom den ekonomiska omfattningen av bidragen, finns det skäl att säkerställa att riktade statsbidrag används av de kommuner, regioner och enskilda utförare

som har störst behov av dem och att den administrativa börda som följer av dessa inte är onödigt betungande.

Statskontoret konstaterar i sin rapport om administrativa kostnader i kommunsektorn (2022:9) att varken regeringen, de statliga myndigheterna eller SKR tillhandahåller någon samlad och aktuell kalender med information om och datum för samtliga riktade statsbidrag. Det finns enligt Statskontoret i dagsläget sektorsvis samlad information hos vissa statliga myndigheter, som t.ex. Statens skolverk och Socialstyrelsen. Riktade statsbidrag finns dock inom ett stort antal olika verksamhetsområden, och det saknas möjlighet för kommuner, regioner och enskilda utförare att på ett enkelt sätt få en samlad aktuell överblick över vilka bidrag som går att söka, antalet bidrag och den ekonomiska omfattningen av bidragen. Syftet med att redovisa riktade statsbidrag på en plats är enligt Statskontoret främst att minska kommuners, regioners och enskilda utförares administrativa kostnader för att bevaka nya och förändrade bidrag och minska risken för att någon går miste om ett bidrag som de har möjlighet att ansöka om. Detta gäller inte minst mindre kommuner och enskilda utförare. En samlad informationsportal skulle enligt Statskontoret frigöra arbetstid för kommuner, regioner och enskilda utförare samt sannolikt höja nyttjandegraden av bidragen. Även statliga aktörer, forskare och andra intressenter kan ha nytta av en samlad uppdaterad informationsportal om alla riktade statsbidrag.

Närmare om uppdraget

Syftet med en samlad informationsportal är att minska kommuners, regioners och enskilda utförares administrativa kostnader och att de riktade statsbidragen når de som regeringen avsett.

Samtliga riktade statsbidrag inklusive kostnadsersättningar omfattas av uppdraget. Statskontoret ska särskilt beakta möjligheterna att använda sig av befintliga informationspunkter inom olika verksamhetsområden, som t.ex. information på Statens skolverks hemsida, och om det finns liknande informationspunkter inom andra sektorsövergripande områden som kan ligga till grund för Statskontorets analys och förslag.

Myndigheten ska redovisa

- vilka typer av riktade statsbidrag som ska finnas i portalen,
- vilken information om dessa statsbidrag som ska finnas i portalen,

- vilka statliga myndigheter som skulle påverkas av en portal och på vilket sätt,
- hur det ska säkerställas att informationen i portalen är korrekt samt
- hur det ska säkerställas att informationen uppdateras.

Myndigheten ska inte föreslå hur informationsportalen tekniskt ska utformas. Det ingår inte heller i uppdraget att lämna författningsförslag. Kostnaderna för myndighetens förslag ska beräknas.

Statskontoret ska bedöma hur statliga myndigheters nuvarande arbete med digitala verktyg och information om riktade statsbidrag påverkas av en samlad informationsportal och eftersträva en lösning som är effektiv för alla berörda parter. Statskontoret ska också registrera domännamn för portalen för att säkerställa att det finns ett lämpligt namn om regeringen bedömer att en portal bör skapas.

Statskontoret ska även översiktligt belysa förutsättningarna för att på sikt utveckla informationsportalen så att all hantering av samtliga riktade statsbidrag blir mer samlad, t.ex. när det gäller ansökan, utbetalningar och återrapportering.

Statskontoret ska löpande informera Regeringskansliet (Finansdepartementet) om genomförandet av uppdraget. Statskontoret ska inhämta synpunkter från berörda statliga myndigheter och föra en dialog med kommuner, regioner, SmåKom och SKR. Myndigheten ska även inhämta synpunkter från Myndigheten för digital förvaltning när det gäller aspekter som rör den digitala infrastrukturen.

På regeringens vägnar

Erik Slottner

Henrik Källsbo

Kopia till

Arbetsförmedlingen

Boverket

Försäkringskassan

Havs- och vattenmyndigheten

Migrationsverket

Myndigheten för digital förvaltning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Naturvårdsverket

Post- och Telestyrelsen

SmåKom

Socialstyrelsen

Statens Skolverk

Trafikverket

Sveriges Kommuner och Regioner